

ЕДИН РОМАН, ДВА РОМАНА

ПЕТЪР БОБЕВ. „Телената обеща”. Роман.
Худож. Ани Бобева. С. Български писател. 1988 г.

В един разговор наскоро се оказа, че и ние, тридесетгодишните, и малко по-големите от нас, като юноши с увлечение сме чели приключенските романи на Петър Бобев, възхищавали сме им се, и до днес говорим за тях с юношеско въодушевление. Това си мислех, като гледах как днешните юноши се редят на опашка за новата му книга „Телената обеща”, с предчувствие за романтична среща с доброто и истината, със страданието и справедливостта.

Не проверих кой поред роман на Бобев е „Телената обеща”, преди месеци той ни предложи и „Фаетон”, явно неуморният автор, посветил изцяло творчеството си на този тип литература, е в щастлив, плодотворен период. Но макар продуктивността невинаги да пречи на качеството, в „Телената обеща” като че ли чувството за мярка му е поизневерило, и без романа да е написан прибързано, мисля, че той няма да допринесе за популярността на уважавания от всички писател.

Всъщност това са два романа, разположени последователно. След главите, в които се разказва за жестокия живот на океанския свят, за акулата-чук и нейните приключения и заключения, пред читателя се развива историята на Бил Адамсон и неговия приятел Хенри Кларк, влюбени в дъщерята на капитан Хук, красивата Ева. Някъде от средата на книгата двете линии се свързват, без да престават да са разграничени достатъчно ясно с поредния номер на новата глава. Акулата-чук отхапва ходилото на Бил и той, инвалидът, напуска годеницата си, за да се превърне в отмъстител, най-яръстният изстребител на акули в района.

Романът за отмъщението на Бил Адамсон е всъщност и сюжет на „Телената обеща”, той се чете с удоволствие, срещаме герои със силни характери: Бил, Морският Тарзан, срещаме благородни постъпки: Бил спасява Морския Тарзан от явна смърт, напуска годеницата си, за да ѝ спести живота с инвалид, Бил освобождава ранената акула, която го е превърнала в инвалид и пр. и пр. Срещаме чисто приключенски похвати за поддържане на напрежението, дори финалът на този роман е с отворена форма, как ще завърши любовната интрига можем единствено да гадаем. Но тук са постиженията на Бобев.

Защото съществува и „втори” роман, романът за Телената обеща. И докато всички художествени слабости на първия роман могат да бъдат простени със спецификата на жанра и с възрастта на читателя, никой не може да приеме досадно разтегленото жизнеописание на подводния свят, написано освен това и доста еднотипно. Над четиридесет са кървавите сцени, в които една риба изяжда или поне наранява друга, почти толкова пъти и рибата-чук достига до плячката си и а-ха да я ухапе, се появява друга, помощна от нея твар, и акулата хуква да се спасява, да остане гладна, но жива, както самият автор ни обяснява неведнъж. Единственото, което се случва в този роман, е как акулата се справя със защитата си от моряците, как отначало страда, но после намира начин да изпиле телта и да освободи устата си. Не изглежда правдоподобно. Романът обаче показва завидните познания на Бобев за обитателите на Океана, той има висока познавателна стойност, като, разбира се, правя уговорката, че не съм търсил грешки. Защото това не е помагало по ихтиология, а литература която си поставя и други цели.

„Телената обещане“ съдържа типични за Бобев слабости: беден елементарен диалог, доста щастливи стечения на обстоятелствата, сантиментален финал с освобождаването на пострадалата акула. Странно е любовното обяснение на стр. 62—63, където авторът иска да ни покаже познанията си за някои спорни моменти от науката, но интересно защо чрез устата на влюбените. Стават неприятни и многобройните сцени от типа: „От множеството рани на кашалота се разсейваше като ален дим кръвта на бозайник, а от разкъсаното пипало изтичаше синята кръв на гигантското главоного“.

Но основната несполука си остава именно разделянето на „Телената обещане“ на два отделни романа, неравностойни във всяко отношение, които не успяват да образуват художествена цялост.

Валери Калонкин

[Назад към основната страница](#)